

Ten eerste

VOETBALVROUWEN

Willem-Alexander en Mark Rutte ontvangen de winnaars van het EK Vrouwen.

KOERDEN

De Iraakse premier bespreekt met zijn Turkse collega sancties tegen de opstandige Koerden.

REPORTAGE KERKELIJK MILIEU

De Inham in Hoogland, een van de groenste kerken in Nederland, met zonnepanelen en ecologische groententuin.

Foto's Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Groen geloven vergt daadkracht

De Bijbel zegt het duidelijk: we moeten goed zorgen voor Gods schepping. Groene kerken proberen die leefregel in praktijk te brengen. Met zonnepanelen en biologische avondmaalwijn.

Dion Mebius
Hoogland

Ze ziet het als haar taak als christen, en helemaal niet als iets om je over op de borst te kloppen. Drie jaar geleden ging Gees Hummel (68) met pensioen en sindsdien is ze een van de voortrekkers in het 'vergroenen' van haar protestantse kerk in het Utrechtse Hoogland. Duurzaamheid stond bij kerkelijk Nederland nooit zo op de radar, zegt Hummel. 'Terwijl in de Bijbel staat dat we voor de schepping moeten zorgen.'

Ja, de kerk zamelde trouw geld in als Bangladesh weer eens dramatisch overstroomde. 'Maar wil je dat zo'n overstroming nooit meer voorkomt, dan is een structurelere oplossing nodig.'

Hummels kerkje De Inham sloot zich daarom aan bij de GroeneKerkenactie, een initiatief van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) en de christelijke hulporganisatie Tear. Samen helpen de twee christelijke bolwerken kerkgemeenschappen op weg die iets met duurzaamheid willen doen, maar nog niet precies weten wat of hoe.

Een kerk mag zich een groene kerk noemen als deze minstens één stap per jaar in de richting van een duurzamere wereld zet. Denk aan het plaatsen van zonnepanelen op kerkdaken, zoals inmiddels ruim 35 groene kerken hebben gedaan, maar ook aan het installeren van ledverlichting of het instellen van warmtetruien-zondagen.

Steeds meer kerken volgen het voorbeeld van De Inham, maakte de GroeneKer-

i
140

GROENE KERKEN zijn er in Nederland. 40 meer dan vorig jaar. De meeste zijn protestants maar er zijn er ook van andere denominaties.

kenactie begin oktober bekend. Op dit moment zijn er 140 groene kerken in Nederland. Dat zijn er al 40 meer dan eind 2016. De GroeneKerkenactie groeit dit jaar sneller dan in eerdere jaren. Sinds 2012, het jaar waarin de PKN en Tear de handen ineensloegen, nam het aantal groene kerken met 20 tot 25 per jaar toe. Niet verrassend bevinden zich vooral protestantse kerken in het uitdijende groene gezelschap, maar er staan ook rooms-katholieke kerken op de lijst en zelfs een enkele groene moskee en synagoge.

Op 7 oktober vond alweer de zesde GroeneKerkendag plaats. Op die dagen kunnen deelnemers hun ervaringen delen en kunnen geïnteresseerden van kerken die nog niet meedoen informatie winnen over het vergroeningsproject. Gastheer was De Inham, een kerk die in rap tempo groene stappen zet. Op het dak van de ontvangstruimte naast het pittoreske kerkje blinken 72 zonnepanelen. Achter de kerk ligt een moestuintje met gewassen als andijvie, prei en boerenkool er voortreffelijk bij. In de in 1843 gebouwde kerk hangen twee flatscreens, waardoor papier voor gebeden en liederen niet langer nodig is. En de avondmaalwijn is biologisch.

'Eerst wisten we niet waar we moesten beginnen', zegt Hummel in de ontvangstruimte. Samen met de rest van het groene comité van De Inham - vijf man sterk - formuleerde zij langzaam maar zeker een wensenlijstje, aan de hand van informatie van de GroeneKerkenactie.

De zonnepanelen waren het duurst. De gemeenteleden brachten daarvoor

DUURZAME PACHTERS

Willen kerken in Nederland echt werk maken van het duurzaam produceren van voedsel, dan is het bijhouden van moestuintjes niet genoeg. Ze moeten dan vooral een ander pachtbeleid voeren: de boeren die hun grond van kerken pachten, bedrijven soms juist zeer intensieve landbouw. Dat zegt directeur Embert Messelink van A Rocha, een christelijke natuurorganisatie. Volgens hem denken de meeste kerken nauwelijks aan de natuur bij het verpachten van hun tienduizenden hectares grond. Soms lopen de

pachtcontracten nog tientallen jaren door en kunnen kerken de pachtvoorwaarden niet zomaar wijzigen. Een ander deel heeft de inkomsten simpelweg nodig om rond te komen. Messelink: 'Kerken vrezen dat ze minder geld binnenkrijgen als ze natuureisen aan boeren gaan stellen. Nu de kerken wat minder vol zitten dan vroeger hebben zij minder ruimte om financieel een veer te laten. Als een contract met een intensieve boer veel geld oplevert, zijn kerkbesturen niet geneigd daaraan iets te veranderen.'

12.500 euro op. De resterende 9.000 euro betaalde De Inham uit de kerkkas. Op termijn leveren zonnepanelen geld op, maar de deelnemende kerken moet het vooral behapbaar blijven, zegt projectleider Hanna van der Horst van de GroeneKerkenactie. 'Eén duurzame stap per jaar is daarom voldoende. Wij jagen kerken niet op om meteen grote investeringen te doen.'

Voor De Inham is duurzaamheid meer dan alleen de aanschaf van zonnepanelen en ledverlichting. Duurzaamheid is ook op een verantwoorde manier voedsel pro-

duceren. Vandaar de moestuin van een krappe 100 vierkante meter achter de kerk.

Jaap Kalf (89), een kerkganger met een grijze baard en een paar stevige laarzen, komt wekelijks langs om de moestuin te inspecteren. Vanochtend zat hij nog op zijn knieën tussen de andijvie en prei en vulde hij vijf grote kratten met kerkelijk gekweekte groente. 's Middags haalt de lokale voedselbank die kratten op. 'Voor de boerenkool is het nog te vroeg', zegt hij. 'En kroppen sla hebben we alleen in de zomer, van die mooie grote.'

Hij is 'heus geen milieufreak', zegt Kalf even later op weg naar zijn huis, een paar honderd meter verderop. 'Wat we bij De Inham doen is bescheiden. Maar ook het kleine is de moeite waard.'